

KIRKLARELİ AĞZINDAKİ DEYİMLER ÜZERİNE BİR İNCELEME
AN EVALUATION ABOUT THE IDIOMS OF THE KIRKLARELİ
DIALECT

Levent DOĞAN¹

Geliş Tarihi: 16.02.2017
(Received)

Kabul Tarihi: 30.05.2017
(Accepted)

ÖZ:Dilimizin söz varlığı içinde mühim bir yere sahip olan deyimler, anlatıma canlılık ve akıcılık katan, az sözle çok şey anlatmaya yarayan, özlü ve kalıplaşmış sözlerdir. Türk dili de deyim olarak diğer dillere göre oldukça zengindir. Bu çalışmamızda, Kırklareli ağızı üzerine yapılan tezlerden, kendi derlediğimiz metinlerden, Derleme Sözlüğü'nden alınan deyimler, köken, söz dizimi, ve anlam bakımından incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Deyim, Kırklareli, ağız, söz varlığı, anlam.

ABSTRACT: The idioms having an important role in our language vocabulary are meaningful patterns which give narration vividness fluency and tell a lot with limited words. Turkish is quite rich in idioms when compared with other languages. In our study the idioms taken from thesis on Kırklareli dialect, the texts we compiled and collation dictionary have been analyzed in respect to origin, syntax and meaning.

Keywords: Idiom, Kırklareli, Dialect, vocabulary, meaning.

GİRİŞ

Dil bilgisi içinde ses, şekil, söz varlığı açısından olduğu kadar, halk kültürü üzerine yapılacak çalışmalar için de ağız çalışmalarına ağırlık verilmesi gerekmektedir. Günümüzde yok olma sorunuyla karşı karşıya olan ağızların tespit edilip korunması, ağız konuşan halkın olduğu kadar o milletin kültürel değerlerinin ve söz varlığının geleceğe taşınması açısından da son derece önemlidir.

Ağız çalışmaları için toplanan metinlerin bir kısmını da atasözleri ve deyimler oluşturmaktadır. Ömer Asım Aksoy deyimi “*bir kavramı, bir durumu, ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce*”² şeklinde ifade ederken, TDK Türkçe Sözlük'te “*Genellikle gerçek anlamından az çok ayrı, ilgi çekici bir anlam taşıyan kalıplaşmış anlatım, tabir*”³ olarak tanımlanmıştır.

¹ Trakya Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü, (ldogan@trakya.edu.tr)

² Ömer Asım Aksoy, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1991, s.52.

³ *Türkçe Sözlük 1*, TDK Yayınları, Ankara, 1998, s.576.

Şükrü Elçin ise “İki veya daha çok kelimededen kurulu bir çeşit dil ifadesi olan bu sözler, duygu ve düşüncelerimizi, dikkati çekecek biçimde anlatan isim, sıfat, zarf, basit ve birleşik fiil görünüşlü gramer unsurları”⁴ şeklinde belirtmektedir.

Günay Karaağaç, Türkçenin Söz Dizimi kitabında, “Sözlerin birbiriyle iyice kaynaşması ve bunun sonucunda anlam olarak bağımsız sözlere ayrılmaması bakımından, deyimler, gövde sözleri hatırlatır”⁵ ifadesini kullanmakta ve “Yapıca tek tek anlamları olan sözlerden oluşmalarına rağmen, anlamlı parçalara ayrılamayan ve bir bütün olarak işlev gören sözlük birimleridir.”⁶ olarak tanımlamıştır.

Hamdi Güleç de *Türk Halk Edebiyatı* kitabında deyimini şöyle ifade etmiştir: “Gerçek anlamı dışında kullanılarak yeni bir anlam ifade eden ve bir düşünceyi dile getiren, iki veya daha fazla kelimededen oluşan kalıplaşmış söz dizisidir.”⁷

Deyimler, atasözleri gibi bir milletin kültürünün ve söz varlığının zenginliğini gösteren, zekâsının inceliklerini ortaya koyan kısa ve özlü ifadelerdir. Türkçe zengin bir deyim hazinesine sahiptir. Yazıya geçirilmiş deyimlerin yanı sıra ağızlarda kullanılan pek çok deyim mevcuttur. Biz de bu çalışmamızda Trakya bölgemizdeki Kırklareli ağızıyla ilgili ağız çalışmalarındaki metinlerde ve bölgeden kendi derlediğimiz deyimleri; köken, anlam ve söz dizimi bakımından inceleyerek, söz varlığı ve kültürel hayatı hakkında da bilgi sahibi olmaya çalıştık. Bundan sonraki çalışmamızda ise bu yazımızdan hareketle, bölgemizdeki Edirne ve Tekirdağ ağızlarındaki deyimleri incelemeyi hedeflemekteyiz.

A. Köken Bakımından Deyimler

A.1. Türkçe Sözcüklerden Oluşanlar

acı çek- (KOF), açık ağız (Lburgaz ve köyleri –KrkİS/DeS), ayak üstü dikil- (KOF), burun kıvrır- (T.) (KDD), dil uzat- (BMİBH), dişimizden turnamızdan arttır- (KOF), dört gözle bekle- (KKVE), ekmek yi- (KOF ; KrkMİ), eli ayā kesil (KDD Ahmetbey-Lburgaz ; KrkMİ), gıcık çıkar- (Lburgaz KrkİS/DeS), gözüne uyku girme- (AKVİZ), kendinden geç- (BMİBH), kendi yamızla kavrul- (BMİBH), ödü patla-(KDD Ahmetbey-Lburgaz), öküüz altında buzağı ara- (KKVE), yerle bir et- (BMİBH), yüz eşkit- (*Lburgaz KrkİS/DeS), yüzü kızar- (KOF) vb.

A.2. Türkçe ve Yabancı Sözcüklerden Oluşanlar

āberi ol- (Ar.+T.BMİBH ; KOF), aç harmanı döv- (T.+Fa.+T.KPİFD), akıl fikir vē- (Ar.+Ar.+T. KOF), akıl ver- (Ar.+T. PINGD; KOF ; BMİBH), akli çık- (Ar.+T. KDD), akli kısa (Ar.+T.KDD), akli kıt (Ar.+T.KDD), Allā korusun

⁴ Şükrü Elçin, *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1993, s.642.

⁵ Günay Karaağaç, *Türkçenin Söz Dizimi*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2011, s.35.

⁶ age., s.35.

⁷Hamdi Güleç, *Türk Halk Edebiyatı*, Kriter Yayınları, İstanbul, 2011, s.20.

(Ar.+T. KOF), Allā rāmet eylesin(Ar.+Ar.+T. KOF ; BMİBH),başına çāre ara- (T.+Fa.+T. KrkMİ), cefā çekmek(Ar.+T.KOF),dümen çevir- (İt.+T.Ceylanköy-Lburgaz KrkİS/DeS), dünyaya gel- (Ar.+T.KOF ; BMİBH ; PINGD ; KDD Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMİ),dünyayı tut-(Ar.+T.KrkMİ), ecel teri dök-(Ar.+Fa.+T. KKVE), gareS tut- (Ar.+T.Kocayazı-KOF), hesābı sorul- (Ar.+T. KOF), ırāt bat- (Ar.+T.KOF), imana gel- (Ar.+T.BMİBH), in ölu in (Ar. + T. + Ar. KDD), māna bul- (Ar.+T. KOF),murādına er- (Ar.+T. KrkMİ),rāmete kal- (Ar.+T.Mutlu(Bolcanene)-BMİBH), sefā gel-(Ar.+T. KOF), selam ver- (Ar.+T. BMİBH), zār ziyan ol-(Ar.+Fa+T.KOF), zıvanadan çık- (Fa. + T.KDD Krk Merkez)vb.

B. Söz Dizimi ve Şekil Bilgisi Bakımından Deyimler

B.1. Cümle Şeklinde Kurulanlar:

açtı ağzını yumdu gözünü (AKVİZ), Allā bin bereket versin (BMİBH ; KrkMİ), Allā p̄lık oşluk versin (KrkMİ), eski küye yeni adet (BKŞÇ), imandan, gurandan ayırmasın Allah (KOF),µne atsan yere düşmez(KrkMİ), kırkıncıdan sonra tenesir paklar (KKVE), nur içinde yatsın (KOF ; BMİBH ; KrkMİ), tam takır kuru bakır (KOF),yanlayak başı kabak (PINGD), yeme de yanında yat (KDD Lburgaz), yer pek gök yüksek (KPIFD) vb.

B.2. Bir/Birkaç İsimle Bir Fiilden/Yardımcı Fiilden Oluşanlar:

āber gönder-(BMİBH),āber yolla- (BKŞÇ ; PINGD), afaroz ol- (KOF),ah çektir- (KOF), akı karayı seç- (AKVİZ), akıl bālik ol-(KrkMİ), aklı er- (KOF ; PINGD), aklı kesme- (KOF), Allaða yalvarmak (KOF), ārman dū- (PINGD ; KDD -Lburgaz ;BKŞÇ ; VYAÖ),aşır neşir ol- (KOF), aşşā kalma- (KOF), ateş püskür- (KKVE), ayaklarına kara su in- (KKVE),ayak üstü dikil- (KOF),āzına çal- (KOF),bārına taş bāla- (KOF), baş et- (*Lburgaz -KrkİS/DeS ; KOF), baş göster- (KOF), başıboş bırak- (BKŞÇ), beli bükül- (VYAÖ), bıçağı taşa vur- (KKVE),bir pire için yorgan yak- (KKVE),bobalık elinde ol- (KrkMİ), boş ver- (KDD -Lburgaz),boynuz kulağı geç-(KKVE), camı çık- (BMİBH ; BKŞÇ),cefāya katlan- (KOF),çalıya git- (KrkMİ), dabduru gel- (KrkİS), damak değiştir- (Vize KrkİS/DeS), dayak at- (KDD -Lburgaz ; KrkMİ),dayak ye-/yi- (KOF), denk düş- (KrkMİ), devele kulak kadar kal- (KKVE), deyiş at- (KOF), dibine darı ek- (KDD -Krk Merkez), dil uzat- (BMİBH), dişimizden tırnāmızdan arttır- (KOF),dokuz canlı ol- (KKVE), dokuz doğur- (KKVE), don kes- (Çavuşköy *Babaeski -KrkİS/DeS), döl dök- (*Lburgaz, Çavuşköy *Babaeski KrkİS/DeS), dört gözle bekle- (KKVE), dümen çevir- (Ceylanköy *Lburgaz KrkİS/DeS), dünyaya gel- (KOF ; BMİBH ; PINGD ; KDD -Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMİ), dünyayı tut- (KrkMİ), ecel çat- (KrkMİ), ecel teri dök- (KKVE), ele güne kat- (KOF), el etek çek- (Krk2000 ; KKVE), eli ayā kesil- (KDD -Lburgaz ; KrkMİ), eli ayā tifişe- (KOF), eli ayā tutma- (BKŞÇ), eli taş altında kal-

(*KPİFD*), elüstünde bak- (*KOF*), ēvallā etme- (*KOF*), göz akart- (*Ceylan *Lburgaz KrkİS/DeS*), göz dā ver- (*KrkMİ*), gözü açıl- (*PINGD*), gündündü tekle- (*KrkMİ*), horata et- (**Vize KrkİS/DeS*), içi bulan- (*BMİBH*), içi kop- (*BMİBH*), ileri git- (*KrkİS*), imana gel- (*BMİBH*), ipleri kopar- (*KKVE*), kadılara bulun- (*Ceylan *Lburgaz KrkİS/DeS*), kafa kazı- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), kafaları çek- (*KOF*), kafası alma- (*PINGD; KrkMİ*), kafası çalış- (*BKŞÇ ; KOF; VYAÖ ; BMİBH*), kafa tut- (*BMİBH*), kamçı çal- (*KrkİS*), kamış koy- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), kanı kayna- (*KOF*), kara bulut çök- (*KOF*), kardaşlık tutun- (*Ceylan *Lburgaz KrkİS/DeS*), kavak at- (*Çavuşköy *Babaeski, *Lburgaz – KrkİS/DeS*), kendi yamızla kavrul- (*Nacak/BMİBH*), ket çal- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), ket vur- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), kısmeti açıl- (*BMİBH*), kirişi kır- (*KKVE*), kulak asma- (*KOF ; BMİBH*), kulak ur- (*KrkİS*), kulayı çınna- (*KOF*), kulun at- (*Çavuşköy *Babaeski KrkİS/DeS*), māna bul- (*KOF*), nal çak- (*Krk2000 ; KKVE*), nur yā- (*KOF*), oruç tut- (*KOF ; KrkMİ*), osuruktan nem kap- (*KKVE*), oş tut- (*KOF*), ödü çatla- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), ödü kop- (*KOF ; VYAÖ*), ökü z altında buzağı ara- (*KKVE*), önleme git- (**Vize KrkİS/DeS*), pestil et- (*BMİBH*), rayata er- (*KOF*), resim çık- (*KDD -Lburgaz*), saçını süpürge yap- (*KKVE*), ses et- (*BKŞÇ*), şimşirik ur- (*KrkİS*), şırk ol- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), takatı kalma- (*KOF*), tapşın çal- (*Ceylān *Lburgaz KrkİS/DeS*), tarak at- (*KrkİS*), tava gel- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), tay tay dur- (*KrkİS*), tekeden süt çıkar- (*KKVE*), toprā ver- (*KOF*), tun tun dağıl- (*KrkİS*), türkü çir- (*PINGD*), uğruna dur- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), ut altında kal- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), üstüne titre- (*KDD Lburgaz*), var delisi ol- (*Krk2000 ; KKVE*), verinkār ol- (*KrkMİ*), yalama ol- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), yarennik et- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), yas tut- (*BMİBH*), yaş yere basma- (*Krk2000; KKVE*), yokluk çek- (*KOF ; PINGD*), yola koyul- (*BMİBH*), yolsuz kal- (*KDD*), yolu düş- (*KrkMİ*), yol ver- (**Lburgaz KrkİS/DeS*), zıvanadan çık- (*KDD Krk*), zor et- (**Lburgaz KrkİS/DeS*) vb.

B.3. Bir Fiil Grubu Şeklinde Oluşanlar

B.3.1. İsim-Fiil, Sıfat-Fiil, Zarf-Fiil Grubu Şeklinde Kalıplaşanlar: āzından çıkamı kulağı duyma- (*KOF*), başımı alıp git- (*KrkMİ*), düşünüp taşın- (*PINGD ; KrkMİ*), gülmekten bayıl- (*BMİBH*), ileri gelenler (*PINGD*), satıp savur- (*KOF*), söz kesen (*DS Lüleburgaz -Krk.*), vuran tutan belli olma- (*KPİFD*) vb.

B.3.2. İsim Tamlaması Biçiminde Kalıplaşanlar: ahlāt kurusu Uzun boylu, zayıf, aptal kimse. (*DS-Krk.*), Allāh kelāmı (*KOF*), Allāđın hekmeti (*KOF*), āz dalaşı (*KOF*), dış kapının mandalı (*KOF ; KDD -Krk Merkez*), dünyanın göbeğini bükme (*KPİFD*), ecel teri dök- (*KKVE*), el emeği (*BMİBH*), gelin alıcı (*KOF ; BMİBH ; BKŞÇ ; PINGD*), gönül gözü (*KOF*),

görücü usulü (KOF ; BMİBH), **gün kavuşması** (Ceylan *Lburgaz –KrkİS/DeS ; BKŞÇ), **iç güvesi** (BMİBH ; KOF), **içgüveysi** (BMİBH ; PINGD), **insan kıtlı** (KOF ; BMİBH), **kafa izini** (BMİBH), **kaşık kalıbı** (Lburgaz, Çavuşköy *Babaeski KrkİS/DeS), **kuşotu** (*Lburgaz KrkİS/DeS), **laf peşravı** (KrkİS), **odunboku** (KrkİS), **şeytanarabası** (*Lburgaz KrkİS/DeS), **uyku semesi** (*Lburgaz KrkİS/DeS)

B.3.3. Sıfat Tamlaması Biçiminde Kalıplaşanlar: **açık ağız** (*Lburgaz ve köyleri –KrkİS/DeS), **ayran gönüllü** (*Lburgaz ve köyleriKrkİS/DeS), **çetin ceviz** (KKVE), **gelgeç akıllı** (*Lburgaz KrkİS/DeS), **gözü açılmadık kuş yavrusu**(KPIFD), **kapçık azlı** (KrkİS), **kırmızı gevrek** (Okıalı *Lburgaz KrkİS/DeS), **kızıl baş** (KOF), **sert canlı ol-** (KKVE), **suratsız şey** (KKVE), **şeker gibi insan** (KKVE), **yakasız göynek** (*Lburgaz –KrkİS/DeS) vb.

B.3.4. Kısaltma Grubu Biçiminde Kalıplaşanlar

B.3.4.1. Belirtme Grubu Biçiminde Kalıplaşanlar: **akı karayı seç-** (AKVİZ), **arpa ekmeğini küle ban-** (KPIFD), **başını derde sok-** (KOF), **bıçağı taşa vur-**(KKVE), **kafayı ur-** (KrkMİ), **yüreği ağzına gel-** (KKVE) vb.

B.3.4.2. Yönelme Grubu Biçiminde Kalıplaşanlar: **bārına taş bāla-** (KOF), **başına çāre ara-** (KrkMİ), **bıçağı taşa vur-**(KKVE), **ele güne kat-** (KOF), **gözüne uyku girme-** (AKVİZ), **öteye beriye** (BMİBH), **rāta düş-** (KrkMİ) vb.

B.3.4.3. Bulunma Grubu Biçiminde Kalıplaşanlar: **öküz altında buzağı ara-** (KKVE) vb.

B.3.4.4. Uzaklaşma Grubu Biçiminde Kalıplaşanlar: **anadan dūma**(KrkMİ), **āzdan āza** (BMİBH), **baştan aşā** (PINGD), **dişimizden tırnāmızdan arttır-** (KOF), **gönülden bālı** (KOF), **günden güne** (VYAÖ), **imandan gurandan ayırmasın Allah** (KOF), **öteden beriden** (BMİBH), **tekeden süt çıkar-** (KKVE), **yüreğinden kayalar kalk-** (KPIFD) vb.

B.3.4.5. Bir Edat Grubu İle Kalıplaşarak Oluşanlar: **bildī gibi yap-** (KOF), **devede kulak kadar kal-** (KKVE), **dört gözle bekle-** (KKVE), **elle günle al-** (VYAÖ), **elle günle evlen-** (VYAÖ), **elle günle ver-** (VYAÖ), **gönül gözüyle** (KOF), **görücü usulünlen** (BKŞÇ), **güç belalan** (BMİBH), **kızını elle günle ver-** (KKVE), **şeker gibi insan** (KKVE), **yongayla kaşın-** (KPIFD) vb.

B.3.4.6. İkilme Biçiminde Kalıplaşanlar

B.3.4.6.1. Aynı Sözcüklerin Tekrarlanmasıyla Kurulanlar: **allā** (KrkMİ), **bingil bingil** (*Lburgaz KrkİS/DeS), **bu güne bu gün**(KrkMİ), **fıkr fıkr kayna-** (KKVE), **güle güle** (BMİBH ; AKVİZ), **hoşur hoşur** (Çavuşköy *Babaeski KrkİS/DeS), **kendi kendine** (AKVİZ), **şırk şırk ol-** (*Lburgaz KrkİS/DeS), **tay tay dur-** (KrkİS), **tun tun dağıl-** (KrkİS), **yanpiri yanpiri git-** (KDD –Demirköy, Krk Merkez), **zongul zongul titire-** (KOF) vb.

B.3.4.6.2. Zıt Anamlı Sözcüklerin Tekrarlanmasıyla Kurulanlar: **aşā yukarı** (KDD - BMİBH ; PINGD ; KDD –Lburgaz ; VYAÖ), **az çok** (KOF ; KDS

Lburgaz ; KrkMİ), **baştan aşā** (*PINGD*), **düşe kalka** (*BMİBH*), **gece gündüz** (*BMİBH ; KOF ; KDD –Lburgaz ; KrkMİ*), **gice gündüz** (*BMİBH*), **öteberi** (*KDD –Lburgaz ; AKVİZ*) vb.

B.3.4.6.3. Yakın Anamlı Sözcüklerin Tekrarlanmasıyla Kurulanlar: **açık çaçık** (*BMİBH*), **açık saçık** (*BMİBH ; KOF*), **borşlu arşlı** (*KOF*), **çolū çocū** (*BMİBH ; PINGD ; KDD –Lburgaz ; VYAÖ*), **çoluk çocū/ çoluk çocuk** (*BKŞÇ ; VYAÖ ; KOF ; PINGD ; KDD –Lburgaz ; KrkMİ*), **dōru dūrüs** (*KOF ; BMİBH*), **dōru düzgün** (*KOF*), **ev bark** (*KOF*), **güç bela** (*BMİBH*), **şu bu** (*KOF ; BMİBH ; BKŞÇ ; KDD –Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMİ*), **ufak tefek** (*KOF ; PINGD*), **yamık yumuk** (*KOF*), vb.

B.3.4.6.4. Ses Benzerliğine Dayalı Sözcüklerin Tekrarlanmasıyla Kurulanlar: **cart curt** (*KOF*), **çat pat** (*KOF ; BMİBH*), **falān fīlan** (*BMİBH*), **konu komşu** (*BMİBH ; VYAÖ*), **konu komşu** (*KOF*), **pat küt** (*KOF*), **yarım yamalak** (**Lburgaz –KrkİS/DeS*), **yarım yantalak** (**Lburgaz –KrkİS/DeS*) vb.

C. Anlam Bakımından Deyimler

C.1. Ad Aktarması:

ağzı açık(*DS-Krk.*), **camgöz** (**Lburgaz KrkİS/DeS*), **gönül gözü** (*KOF*), **su dökmek** (*KOF*), **şeytanarabası** (**Lburgaz KrkİS/DeS*), **yakasız göynek** (**Lburgaz –KrkİS/DeS*) vb.

C.2. Deyim Aktarması: bir pire için yorgan yak- (*KKVE*), dibine darı ek- (*KDD –Krk Merkez*), kanı kayna- (*KOF*), osuruktan nem kap- (*KKVE*), sert canlı ol- (*KKVE*), yūrē serinne- (*KrkMİ*) vb.

C.3. Kinaye: açık ağız (**Lburgaz ve köyleri KrkİS/DeS*), ırāt bat- (*KOF*), öküüz altında buzağı ara- (*KKVE*), yüz eşkit- (**Lburgaz KrkİS/DeS*) vb.

C.4. Teşbih: aslan gibi maşallah (*KKVE*), deveye kulak kadar kal- (*KKVE*), kapçık āzlı (*KrkİS*), karımca gibi (*KrkMİ*), şeker gibi insan (*KKVE*)

C.5. Mübalağa: ayaklarına kara su in- (*KKVE*), dünyayı tut- (*KrkMİ*), dokuz canlı ol- (*KKVE*), dokuz doğur- (*KKVE*), gözüm çıksın (*AKVİZ*), yüreği ağzına gel- (*KKVE*) vb.

C.6. Dua veya Beddua İçerikli Olanlar: Alla belānı versin (*KrkMİ*), Allā bin bereket versin (*BMİBH ; KrkMİ*), Allā bin şükür (*PINGD*), Allā bugünneri aratmasın (*BMİBH*), Allā göstermesin (*AKVİZ*), Allā hayırlısını versin (*VYAÖ*), Allah bağışlasın (*KOF*), Allahından bul- (*KOF*), Allah kabul etsin (*BKŞÇ*), Allā rāmet eylesin (*KOF ; BMİBH*), nur içinde yatsın (*KOF ; BMİBH ; KrkMİ*), sālīk olsun (*BMİBH*), ūru açık olsun (*KOF*), yazıklar olsun (*KOF*) vb.

C.7. Argo İçerikli Olanlar: açık ağız (**Lburgaz ve köyleri KrkİS/DeS*), osuruktan nem kap- (*KKVE*), su dökmek (*KOF*) vb.

SONUÇ

Deyimler anlatıma canlılık ve akıcılık katan, bir milletin zekāsının inceliklerini gösteren, gerçek anlamları dışında yeni bir anlam kazanmış iki veya

daha çok sözcükten kurulmuş özlü ve kalıplaşmış sözlerdir. Türk dili de deyim olarak diğer dillere göre oldukça zengindir. Yazıya geçirilmiş olan deyimlerin dışında ağızlarda kullanılan pek çok deyim bulunmaktadır. Ağızlar üzerine yapılacak çalışmalar ile bunların dilimizin deyim hazinesine kazandırılması mümkün olacaktır.

Kırklareli ağızındaki deyimlerde, Türkçe sözcükler çoğunluğu oluşturmaktadır. Deyimleri yazıya geçirirken bu ağızın ses ve şekil bilgisi özelliklerinin yanı sıra, söz varlığına da katkı sağladığımızı umuyoruz.

Kırklareli ağızı üzerine yaptığımız çalışmada; **āzına çal-** (*Ağızına koymak, birini avutmak*), **başı bacadan dışarı** (*Bir kişinin evlenme çağına geldiğini anlatmak için kullanılır.*), **bobalık elinde ol-** (*Evlenmemiş olmak.*), **dabduru gel-** (*Birdenbire kendine gelmek, paniğe kapılmak.*), **damak değıştir-** (*Ağız tadı değışmek*), **horata et-** (*Şaka etmek.*), **kamış koy-** (*Kapalı söz söylemek, dokundurmak.*), **kapçık āzlı** (*Boş ve çok konuşan, geveze kimse.*), **kirişi kır-** (*Bir yerden hızla uzaklaşmak, ayrılmak, kaçmak.*), **tarak at-**, **laf peşravı** (*ağız iyi laf yapan*), **şeytanarabası** (*Bisiklet*), **tekeden süt çıkar-** (*Gerçekleşmesi çok zor olan bir işi başarmak, gerçekleştirmek, yerine getirmek*), **tun tun dağıl-** (*Aile bireylerinin ya da yakın arkadaşların birbirlerinden ayrı kalması, ayrı ayrı yerlere gitmesi, birbirinden uzakta olması.*), **ūru açık olsun** (*Bahtı açık olsun.*), **ut altında kal-** (*Minnet duymak, iyiliğin karşılığını yapamamak.*), **uyku semesi** (*Uyku sersemi, uyku sersemliği.*), **verinkār ol-** (*Kendisinden bir şey istendiğinde vermeye hevesli olmak, verici olmak, vermeye istekli olmak*), **yakasız göynek** (*Kefen*), **yanlayak başı kabak** (*Yalınayak, başı kabak. Ayağında ve başında giyecek olmayan, üstü başı perişan hâlde olan.*), **yanpiri yanpiri git-** (*Yan yan veya daireler çizerek gitmek, yengeç gibi yürümek.*), **yarennik et-** (*Şaka yapmak ; arkadaşlık yapmak.*), **yarım yantalak** (*Eksik, özensiz, düzensiz yapılan bir iş için kullanılır.*), **zār ziyan ol-** (*Zarar ziyan görmek.*), **zıvanadan çık-** (*Çok kızmak, öfkelenmek, sinirlenmek*) gibi pek çok ilginç anlam ve söyleyişte deyimlere rastladık.

āber gönder-:Haber göndermek. (*BMİBH*)

aber/āber ver-:Haber vermek, haber ulaştırmak, bildirmek, bilgi vermek. (*KOF ; VYAÖ ; PINGD ; AKVİZ*)

āberi ol-: Bilmek, bilgisi bulunmak, bilgi sahibi olmak. (*BMİBH; KOF*)

āber yolla-:Haber yollamak, haber etmek, bilgilendirmek. (*BKŞÇ ; PINGD*)

acı çek-:Acı çekmek, acı ve üzüntü içinde bulunmak. (*KOF*)

aç harmanı döv-: Elindeki yiyeceği zamanından önce tüketip, başkalarının yardımına muhtaç olmak, hasattan önce harman dövmek anlamındadır. (*KPİFD*)

açık ağız:Boşboğaz, geveze, çok konuşan. Aptal, salak. (*Lburgaz ve köyleri –KrkİS/DeS*)

açıkçaçık: Açık seçik, herkesin anlayacağı türden. (*BMİBH*)

açık konuş-:Açık konuşmak, gerçekleri sakınmadan, çekinmeden söylemek. (KOF)

açıksaçık:Açık seçik, herkesin anlayacağı türden. (BMİBH ; KOF)

açtı ağzını yumdu gözünü:Açtı ağzını yumdu gözünü, öfkelenerek, sinirlenerek ağzına geleni sakınmadan söylemek. (AKVİZ)

afaroz ol-:Gözden çıkarmak. (KOF)

ağmak ıslıyan:İnce ince, sürekli yağın yağmur, ahmak ıslatan. (DS Ceylan, Lüleburgaz-Krk.)

ağzı açık:Boşboğaz, geveze, sır tutmaz. (DS-Krk.)

ah çektir-: Üzmek, çile çektirmek, üzme. (KOF)

ahlakurusu:Uzun boylu, zayıf, aptal kimse. (DS-Krk.)

akı karayı seç-:Akla karayı ayırmak. (AKVİZ)

akıl bālik ol-: Çocukluk çağı geçip, ergenliğe ulaşmak. (KrkMİ)

akıl fikir vē-:Herhangi bir konuda insanlara akıl öğretmek, onlara yol gösterip fikir vermek. (KOF)

akıl üret-: Bir kimseye kendi eğilimine ya da çıkarına uygun bir davranış yolu göstermek. (KrkMİ)

akıl ver-: Akıl vermek, yol göstermek. (PINGD ; KOF ; BMİBH)

aklı başına gel-: Aklı başına gelmek, gerçekleri anlamak, akıllanmak, ayılmak. (PINGD ; AKVİZ)

aklı başında: Davranışları akıllıca olan, akıllı. (PINGD ; KrkMİ)

aklı çık-:Çok korkmak, heyecanlanmak. Korkudan ne yapacağını şaşırarak. (KDD –Krk Merkez)

aklı er-:Anlayabilmek, kavrayabilmek, büyüme. (KOF ; PINGD)

aklı kesme-:Bir işi yapmaya veya gerçekleştirebileceğine inanmamak, göze alamamak. (KOF)

aklı kısa:Cahil, bilgisiz, iyi düşünemeyen, akılsız. (KDD)

aklı kıt: Kıt akıllı, akılsız, anlayışsız, bilgisiz cahil. (KDD)

aklına gel- :Hatırlamak. (PINGD)

aklından çıkma-: Unutmamak. (KrkMİ)

al bas-:Loğusa kadınlarda görülen bir hastalık, loğusa humması : Aman loğusayı yalnız bırakmayın al basar. (DeSS -Krk.)

Allađa yalvarmak: Allaha yalvarmak. (KOF)

Alāsmarladık:Allah'a ısmarlamak, Allah'a emanet etmek; esen kalmak. (BKŞÇ)

allā allā: Allah allah. Şaşılacak şey; ne yapmalı şimdi. (KrkMİ)

Alla belāni versin: Allah belanı versin. (KrkMİ)

Allābin bereket versin:Allah bin bereket versin. (BMİBH ; KrkMİ)

Allah göstermesin: Allah göstermesin. Olumsuz bir şey olmasın dileğini belirtir. (KOF)

Allahından bul: Allah'ından bul. (KOF)

Allah iyilik sâlık versin: Allah iyilik, sağlık versin, korusun, affetsin. (KOF)

Allah kabul etsin: Allah kabul etsin. (BKŞÇ)

Allah kolaylık versin: Allah kolaylık versin, İşin kolay bitsin, işin yolunda gitsin. (KOF)

Allah/ Allā korusun: Allah korusun. (KOF)

Allah kelâmı: Allah'ın kelamı, doğru söz. (KOF)

Allā/Allah ömür versin: Allah uzun ömür versin. (KOF)

Allah versin: Allah versin. (KOF)

Allağın hekmeti: Allah'ın hikmeti. (KOF)

Allā ismālamak: Allah'a ismarlamak, Allah'a emanet etmek; esen kalmak. (KOF)

Allā ılık oşluk versin: Allah iyilik hoşluk versin. (KrkMI)

Allā kuvvet kudret versin: Allah kuvvet kudret versin. (KrkMI)

Allā ne verdiye: Allah ne verdiyse. Elindeki, evindeki ile yetinmek anlamındadır. (AKVİZ ; PINGD)

Allā rāmet eylesin: Allah rahmet eylesin, bağışlasın, affetsin, günahlarını bağışlasın. (BMİBH ; KOF ; PINGD)

Allā razı olsun: Allah razı olsun. (KrkMI)

anadan dūma: Çırılçıplak. (KrkMI)

apış- / apışıp kal-: Ne yapacağını şaşırarak, donakalmak. (KDD –Krk Merkez)

arı dalağı: Oğul arılarının el büyüklüğünde yapıp bıraktıkları bal peteği. (DS Çavuşköy, Babaeski -Krk.)

arkam sıra: Arkasından, onu izleyerek. (KrkMI)

ārman döv-/döv- ; ārman dū-?????: Harman dövmek. (BMİBH ; KOF ; BKŞÇ / PINGD ; KDD –Lburgaz ; BKŞÇ ; VYAÖ ; KrkMI)

arpa ekmeğini küle ban-: Yoksulluk, hayatını sıkıntı içinde sürdürmeye çalışmak. (KPIFD)

aslan gibi maşAllah: Aslan gibi olmak. (KKVE)

aşā yukarı : Aşağı yukarı, yaklaşık olarak. (KDD - BMİBH ; BKŞÇ ; KOF ; PINGD ; KDD –Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMI)

aşır neşir ol-: Haşır neşir olmak, bir arada olduğu kişiler ve uğraştığı işlerle yakından ilgilenmek; bir işle uğraşmak. (KOF)

aşıktan gebermek: Dayanılmaz ölçüde açlık çekmek, çok aşırı acıkmak. (KrkMI)

aşşā kalma-: Bir kimseden veya bir işi yapmaktan aşağıda kalmamak. (KOF)

aşşā yukarı: (KOF)

ateş püskür-:Çok kızıp, öfkelenip kötü sözler söylemek, çok kızmak. (KKVE)

atıp tut-: Yüksek laflar etmek, büyük işler yapacağını söylemek. (KOF)

ātim indir-: Hatim indirmek, bir şeyi okuyup bitirmek. (BMİBH)

ayaklarına kara su in-: Uzun süre beklemek veya yürümekten dolayı çok yorulmak. (KKVE)

ayak üstü dikil- : Ayakta beklemek. (KOF)

ayran gönüllü:Maymun iştahlı.(KrkİS/DeS, *Lburgaz ve köyleri KrkİS/DeS)

āyranlık at-: Beğenmek. (BMİBH)

az çok: Bir parça, o kadar çok olmayan, oldukça. (KOF ; KDS Lburgaz ; KrkMİ)

āz dalaş:Kavga etmek, ağzı dalaşı, münakaşa etmek. (KOF)

āzdan āza : Az az, küçük küçük başlayıp büyümek, çoğalmak; Biri ötekine o da başkasına söyleyerek yayılan. (BMİBH)

āzı dānik:Ağzı dağınık. Sır tutamayan. (KrkİS.)

āzına çal-: Ağzına koymak, birini avutmak. (KOF)

āzından çıkan kulağı duyma-:Ağzından çıkan kulağı duymamak. (KOF)

bardaş kurmak:Sağ ayağı sol uyluğun, sol ayağı sağ uyluğun altına alarak oturma biçimi, bağdaş kurmak. (DS Lüleburgaz -Krk.)

bārına taş bāla-:Derdini, üzüntüsünü kimseyle paylaşmadan acıya katlanmak. (KOF)

başa çıkamamak: Bir şeye gücü yetmemek. (KrkMİ)

baş et-:Bir işi bitirmeye veya bir kişiyi yola getirmeye gücü yetmek. (* Lburgaz –KrkİS/DeS ; KOF)

baş göster-:Ortaya çıkmak, belirlemek. (KOF)

başı bacadan dışarı:Bir kişinin evlenme çağına geldiğini anlatmak için kullanılır. (KKVE)

başıboş bırak-:İlgilenmemek, boş bırakmak. (BKŞÇ)

başına çāre ara-: Kimsenin yardımı olamayacağı anlaşıldığından içinde bulunduğu güç durumdan kurtulma yolunu kendisi aramak. (KrkMİ)

başından geç-: Başından geçmek, mevcut durumla daha önce karşılaşmak. (KDD –Lburgaz)

başına çevirmek/ başına sallamak: Geline getirilen hediyeleri gelinin başı üstünde davetlilere göstermek: Görümcesi Fatma'nın başına altun çevirdi. (DS Lüleburgaz -Krk.)

başını alıp git-:Kimseye danışmadan ve nereye gideceğini kimseye bildirmeden çevresindekilerle ilgisini kesip bulunduğu yerden uzaklaşmak. (*KrkMİ*)

başını derde sok: Başını derde sokmak. (*KOF*)

baştan aşā :Baştan aşağıya. (*PINGD*)

başı başına : Tek başına, kendi başına. (*BKŞÇ*)

bebek emiç:Biberon. (*BMİBH*)

beli bükül-: Çektiği çile ve üzüntüden dolayı ruhça bir çöküntüye uğramak, yıpranmış olmak. (*VYAÖ*)

berekāt versin: Bereket versin. (*KrkMİ*)

bereket versin: (*KrkMİ*)

bıçağı taşa vur-:Bilmeyerek karşısındakini kıracak söz söylemek, pot kırmak. (*KKVE*)

bingül bingül: 1. Etili, yağlı, şişman, tıkız, dolgun. 2. Çok. (**Lburgaz – KrkİS/DeS*)

bı deri bı kemik kalmak: (insan ve kocabaş hayvan için) çok zayıflamak. (*KOF*)

bildı gibi yap-:Kendi bildiğini yapmak. (*KOF*)

birlik ol-:Birlik olmak, birlikte olmak. (*KOF*)

bir pire için yorgan yak-:Önemsiz veya küçük bir şey için daha büyük bir sorunla karşılaşmak, zarara uğramak zorunda kalmak. (*KKVE*)

bobalık elinde ol-:1. Evlenmemiş olmak 2. Üvey baba elinde kalmak. (*KrkMİ ; Krk Merkez*)

borşlu arşlı: Borçlu harçlı. (*KOF*)

boş ver-:Boş vermek, önemsememek, aldırmmamak. (*KDD –Lburgaz*)

boynuz kulağı geç-:Yetiştirdiği veya büyüttüğü birinin bilgi ve beceri olarak kendini geçmesi, aşması. (*KKVE*)

bu güne bu gün: Unutma ki bugünün ölçüleriyle. (*KrkMİ*)

buldumcuk delisi:Ne oldum delisi, umduğundan fazla şey bulmaktan şaşkın. (*DS-Krk.*)

burun kıvr-:İlgilenmemek, beğenmemek. (*KDD*)

camgöz:Afacan, yaramaz çocuk. (*Lburgaz –KrkİS/DeS*)

canı çık-:1. Ölmek.2. Yorulmak, bitkin düşmek. (*BMİBH ; BKŞÇ*)

canını kurtar-:Canını kurtarmak. (*KOF*)

canını ver-:Ölmeyi göze almak, en sevdiği şeyleri feda etmeye hazır olmak. (*KOF*)

canı sıkıl-: Yapacak işi olmadığından içinde bir sıkıntı duymak. (*KrkMİ*)

canı tatlı: Acıya, sıkıntıya gelmeyen, zorluklara katlanmak istemeyen. (*KrkMİ*)

- cart curt:**Cart curt etmek, problem çıkartmak, ileri geri konuşmak. (KOF)
- cefâ çek-:**Sıkıntı ve üzüntü çekmek. (KOF)
- cefâya katlan-:**Sıkıntıya, eziyete katlanmak. (KOF)
- çalıya git-:**Yakmak için ağaç parçaları ve odun toplamaya gitmek. (KrkMİ)
- çapa kaz-:**Çapalamak, toprağı çapalamak. (BKŞÇ ; KOF ; BMİBH ; PINGD ; KDD –Lburgaz)
- çat pat:**Az çok, biraz. (KOF ; BMİBH)
- çetin ceviz:**Zorlu, kendisi ile anlaşılması zor kimse. (KKVE)
- çile çek-:**Çile çekmek. (KOF ; PINGD)
- çolk çocuk:** Çoluk çocuk. (KrkMİ)
- çolü çocü:**Çoluğu çocuğu, aile bireylerinin tamamı. (BMİBH ; PINGD ; KOF ; KDD -Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMİ)
- çoluk çocü/ çoluk çocuk:**Çoluk çocuk, ailece. (BKŞÇ ; VYAÖ ; KOF ; PINGD ; KDD –Lburgaz ; KrkMİ)
- dabduru gel-:**1. Birdenbire kendine gelmek. 2. Paniğe kapılmak. (KrkİS)
- dakıya tutmak:**Düğünde gelen hediyeleri gelin veya damadın yanında göstermek. (DS Lüleburgaz -Krk.)
- damak değıştir-:**Ağız tadı değışmek. (Vize – KrkİS/DeS)
- dayak at-:**Sopa ile vurmak, dayak atmak. (KDD –Lburgaz ; KrkMİ)
- dayak ye-/yü-:**Dayak yemek. (KOF)
- dedikodu yap-:**Dedikodu yapmak. (KOF)
- denk düş-:** (zaman ya da fırsat olarak) uygun olmak, denk gelmek. (KrkMİ)
- devede kulak kadar kal- :**Büyük bir parçanın küçük bir bölümü, kısmı. (KKVE)
- deyiş at-:**Deyiş söylemek. (KOF)
- dış kapının mandalı:**Yabancı, el gün. (KOF ; KDD -Krk Merkez)
- dibine darı ek-:**Bir şeyin tamamını bitirmek, tüketmek. (KDD –Krk Merkez)
- dili düdük:**Söğüt, kavak gibi ağaçların ince dallarından, kamıştan yapılan bir çeşit düdük. (DS Çavuşköy, Babaeski -Krk.; Çengelli göçmenleri, Lüleburgaz -Krk.)
- dil uzat-:**Birine kötü söz söylemek, sataşmak. (BMİBH)
- dişimizden tırnımızdan arttır- :**İhtiyaçlarından tasarruf ederek, birikim yapmak, azar azar biriktirmek. (KOF)
- dokuz canlı ol-:**Her zor durumdan, dertten kurtulmak, kolay kolay ölmek, direnmek. (KKVE)
- dokuz doğur-:**Heyecan, merak ve sabırsızlıkla beklemek. (KKVE)
- domuz arabası:**El arabası. (DS Ceylanköy, Lüleburgaz –Krk)
- döru dürüs:**Doğru dürüst. (KOF ; BMİBH)

- dōru dūrūz:** Doğru dürüst. (KOF)
dōru düzgün: Doğru düzgün. (KOF)
döl dök-: Ürün vermeye başlamak. (*Lburgaz, Çavuşköy *Babaeski – KrkİS/DeS)
dörd dōrtlük: Mükemmel. (KOF)
dört gözle bekle-: Büyük bir heyecan ve sabırsızlıkla beklemek. (KKVE)
dümen çevir-: Hile yapmak. (Ceylanköy-Lburgaz –KrkİS/DeS)
dünyanın göbeğini bükme: Deneyimli olmayı, görmüş geçirmişliği anlatır. (KPİFD)
dünyaya gel-: Doğmak. (KOF ; BMİBH ; PINGD ; KDD Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMİ)
dünyayı tut-: Hesabın beklenenden çok fazla gelmesi. (KrkMİ ; KDD Demirköy)
düşe kalka : Bazen iyi bazen kötü bir hâlde yaşamaya devam etmek. (BMİBH)
düşünüp taşın-: Konuyu her yönüyle düşünmek, tasarlamak. (PINGD ; KrkMİ)
ebekuşa/ ebekuşağı/ ebemkuşağı: Gökkuşağı. (DS Çavuşköy , Babaeski - Krk., DS Lüleburgaz -Krk.)
ecel çat-: Ölüm vaktinin aniden gelmesi. (KrkMİ)
ecel teri dök-: Korkudan çok büyük bir sıkıntı içinde kalmak. (KKVE)
ekmek yi-: Ekmek yemek. (KOF ; KrkMİ)
elebez kancığı: İşsiz güçsüz olup, gönül eylemek için avare avare dolaşan. (DS Ceylanköy, Lüleburgaz -Krk.)
ele güne kat-: Yetiştirmek, büyütme, el gün içine katmak. (KOF)
el emei: El emeği. Alın teri. (BMİBH)
el etek çek-: Çalıştığı işten ve konudan uzak durmak. (Krk2000 ; KKVE)
eli ayā kesil-: Heyecan veya korkudan hareket edemez duruma gelmek, kımıldayamamak. (KDD –Lburgaz ; KrkMİ)
eli ayā titirē-: Beklenmedik bir durum karşısında eli ayağı titremek. (KOF)
eli ayā tutma-: Beklenmedik bir durum karşısında eli ayağı tutmamak. İş yapacak gücünün kalmaması. (BKŞÇ)
eline sālık: Yaptığın işe teşekkür ederim; sağ ol. (KrkMİ)
eli taş altında kal-: Çaresizlik içinde eli kolu bağlı kalmak. (KPİFD)
elle günle: Eş dostla. (BKŞÇ)
elle günle al-: Eş ve dostla (kız) almak. (VYAÖ)
elle günle evlen-: Eş ve dostla evlenmek, düğün dernek yapmak. (VYAÖ)
elle günle ver-: Eş dostla vermek. (VYAÖ)

- ëllë günne ëvlen-:** Eş ve dostla evlenmek, düğün dernek yapmak. (KOF)
- elle günne gel-:**Eş dostla birlikte olmak, gelmek. (KOF ; BMİBH)
- el öpmelik:**Gelin ya da güveye, kaynana ya da kayınbaba tarafından verilen armağan. (DS Çavuşköy, Babaeski-Krk.)
- elüstünde bak-:**Birini çok sevmek ve saygı göstermek. (KOF)
- eski küye yeni adet:**Eski köye yeni âdet. (BKŞÇ)
- ëvallâ etme-:**Boyun eğmemek. (KOF)
- ev bark:**Ev bark. (KOF)
- eziyet çek-:**Sıkıntı ve eziyet çekmek. (PINGD)
- falan filan:**Falan filan. (BMİBH)
- fıkır fıkır kayna-:**Heyecandan içinin kaynaması. Yemeğin fokurdaması. (Krk2000 ; KKVE)
- gareS tut-:**Kin tutmak, kin beslemek. (KOF)
- gece gündüz:** Gece gündüz, durmadan, sürekli. (BMİBH ; KOF ; KDD – Lburgaz ; KrkMİ)
- gelgeç akıllı:**1.Unutkan. (KrkİS/DeS.)2.Kararsız. (*Lburgaz –KrkİS/DeS ; KDD Krk Merkez)
- gelin âlcı:**Gelini istemek için damat evinden gelenler. (BMİBH)
- gelin alcı:** Gelini istemek için damat evinden gelenler. (KrkMİ)
- gelin alıcı:** Gelini istemek için damat evinden gelenler. (KOF ; BMİBH ; BKŞÇ ; PINGD)
- gelinö alcı:** Gelini istemek için damat evinden gelenler. (KrkMİ)
- gerisi geri:** Gerisi geriye. (KOF)
- gerisi geriye:**Tekrar başa, geriye dönme. (KOF; VYAÖ ; KrkMİ)
- gerisi geriye:** Geriye dönerek. (KrkMİ)
- gıcık çıkar-:**Sorun çıkarmak. (KrkİS/DeS *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- gice gündüz:**Gece gündüz, durmadan, sürekli. (BMİBH)
- göç etmek:** Oturduğu yerden başka bir yere gidip yerleşmek. (KrkMİ)
- gönülden bālı:**Gönülden bağlı. (KOF)
- gönül gözü:**Gönül gözü. (KOF)
- görücü usulü:**Görücü usulü. (KOF ; BMİBH)
- görücü usulünlen:**Görücü usulü ile evlenmek. (BKŞÇ)
- göz akart-:**Hiddetle ya da korkutmak için gözlerinin akını göstererek bakmak. (KrkİS/DeS Ceylan *Lburgaz–KrkİS/DeS)
- göz baycı:**Göz boyayıcı, sihirbaz. (DS Çavuşköy, Babaeski, Lüleburgaz -Krk.)
- göz belirtmek:**Hiddetle ya da korkutmak için gözlerinin akını göstererek bakmak : Hem kabahatlisin hem de göz belertiyorsun. (DS Lüleburgaz -Krk.)

göz dā ver-:İstenilen şeyi yaptırmak için korkutucu sözler söylemek, korkutucu davranışlarda bulunmak. (*KrkMİ*)

gözü açılmadık kuş yavrusu:Deneyimsiz kişiler için tanımlanır. (*KPİFD*)

gözü açıl-:Gerçeklerin farkına varmak, doğruyu görmek. (*PINGD*)

gözüm çıksın:Doğru söylediğine inandırmak için edilen yemin. (*AKVİZ*)

gözüne uyku girme-:Uyuyamamak. (*AKVİZ*)

gurur duy-:Gururlanmak, gurur duymak, onurlanmak. (*KOF*)

güç bela:Zorla, zorlukla. (*BMİBH*)

güle güle:Güle güle, sağlıklıca git, yolun açık olsun. (*AKVİZ ; BMİBH*)

gülmekten bayıl-:Gülmekten hâlsiz düşmek. (*BMİBH*)

günden güne:Gün geçtikçe, git gide. (*VYAÖ*)

gündüdü tekle-:Ayçiçeği tarlalarında bir sırada fazladan çıkan ayçiçeği fidanlarını kazmak, o sırayı düzenli hâle getirmek. (*KrkMİ*)

gün kavuşması:Güneşin batma zamanı, güneşin batması. (*Ceylan *Lburgaz -KrkİS/DeS ; BKŞÇ*)

güreşe tut-:Mücadele vermek, güreşmek. (*KOF*)

haber yolla-:Haber etmek. (*KOF ; BMİBH*)

hayvan koş-:Hayvan koşmak, çift sürmek. (*KOF*)

her şey tıkırında: İşler yolunda. (*KKVE*)

hesabı sorul-: Hesabı sorulmak. (*KOF*)

horata et-: Şaka etmek. (*KrkİS/DeS, *Vize -DS*)

hoşnut ol-: Memnun olmak, yakınmamak. (*KrkMİ*)

ırāt bat-:Rahat batması; iyi bir yer veya durumdayken önemsiz nedenlerden dolayı bunları terk edenler için söylenir. (*KOF*)

ırāta er-: Rahata kavuşmak, rahatlamak. (*KOF*)

iç güvesi: İç güveysi. (*BMİBH ; KOF*)

İçgüveysi: İç güveysi. (*BMİBH ; PINGD*)

içi bulan-:Midesi bulanmak; kafası karışmak, kararsız kalmak. (*BMİBH*)

içi kop-: Acıkmak. (*BMİBH*)

idare et-: Tutumlu davranmak. (*BMİBH*)

iğne yurdu, iğne yurdusu:İğne deliği. (*DS Lüleburgaz -Krk., DS Ceylan, Lüleburgaz -Krk.*)

ikmek yimek:Yemek yemek. (*KrkMİ*)

ileri gelenler: Büyükler, sözü dinlenen kişiler. (*PINGD*)

ileri git-: İlerlemek, gelişmek. (*KrkİS*)

ilersini gör-: Gelecekte ne olacağını sezme. Geleceği görmek, tahmin etmek. (*KOF*)

imana gel-:İmana gelmek, doğru yolu bulmak. (*BMİBH*)

imandan, gurandan ayırmasın Allah :Allah imandan, Kur'an'dan ayırmasın, Allah doğru yoldan ayırmasın. (*KOF*)

ıne atsan yere düşmez: insan kalabalığını ve sıkışıklığını anlatır. (*KrkMİ*)

inge karı:Düğünlerde takılan takıları yüksek sesle söyleyen kişi. (*BMİBH*)

in ölu in: Uyanık, hilekâr kişi. (*KDD*)

insan kıtlı:İnsan azlığı. Bir işi becerebilecek veya dürtüst insan azlığını ifade etmek için kullanılır. (*KOF ; BMİBH*)

ipleri kopar-: Bağları tamamen koparmak, ayrılmak, uzaklaşmak. (*KKVE*)

işleri bozul-: İşlerin kötüye gitmesi. (*BMİBH*)

iş işli-: 1. Çalışmak. 2. Örgü örmek. (*KOF*)

kadırla bulun-:Bir şeyi konuklar için ya da gerekince bulunsun diye saklamak. (*KrkİS/DeS Ceylan *Lburgaz KrkİS/DeS*)

kafa izni: Resmi veya bir nedene bağlı olmadan alınan izin. (*BMİBH*)

kafa kazı-: Çok konuşarak karşısındaki bıktırmak. (**Lburgaz –KrkİS/DeS*)

kafaları çek-: İçki içmek. (*KOF ; AKVİZ*)

kafası alma-: Anlayıp kavrayamamak. (*PINGD ; KrkMİ*)

kafası çalış-: Akıllı, zeki. (*BKŞÇ ; KOF; VYAÖ ; BMİBH*)

kafasını çalıştır-: Kafasını çalıştırmak, düşünmek. (*VYAÖ*)

kafası tutma-: 1. Hastalık veya yorgunluktan düşünememek. 2. Hasta olmak. (*BMİBH*)

kafa tut-: Karşı gelmek. (*BMİBH*)

kafayı ur-: Uyumak. (*KrkMİ*)

kafayı yı-: Delirmek, çıldırmak. (*KOF*)

kamçı çal-: Kamçulamak. (*KrkİS*)

kamış koy-: Kapalı söz söylemek, dokundurmak. (*KrkİS/DeS,*Lburgaz –KrkİS/DeS*)

kanı kayna-: Yerinde duramamak, kanı kaynamak. (*KOF*)

kapçık āzlı: Boş ve çok konuşan, geveze kimse. (*KrkİS*)

kara bulut çök-: Felakete uğramak, başına bir iş gelmek, işlerin ters gitmesi. (*KOF*)

kardaşlık tutun-:İki kadın ya da kız mevlit okutarak ahret kardeşi olmak. (*KrkİS/DeS Ceylan *Lburgaz –KrkİS/DeS*)

karımca gibi: ağır ve yavaş bir şekilde. (*KrkMİ*)

kaşık kalıbı: Sıkışık, birbirine geçmiş biçimde. (*KrkİS/DeS,Lburgaz, Çavuşköy *Babaeski –KrkİS/DeS*)

kavak at-: Güreşte tepe üstü yuvarlamak ya da yuvarlanmak. (*KrkİS/DeS,Çavuşköy *Babaeski, *Lburgaz –KrkİS/DeS*)

kendi halinde: Kimsenin işine karışmayan kimsesiz kimse, kendi hâlinde olan kimse. (*KDD –Lburgaz*)

- kendi kendine:** Tek başına, kendi kendine. (KOF ; AKVİZ)
- kèndin bil-:** Haddini bilmek, kendini bilmek. (KOF)
- kendinden geç-:** Uyuyakalmak, uyuklamak, bayılmak. (BMİBH)
- kendine gel-:** Uyanmak ; akli başına gelmek, ayılmak. (BKŞÇ; AKVİZ)
- kendini kolla-:** Kendine dikkat etmek. (KOF)
- kendi yāmızla kavrul-:** İhtiyaçlarını kimseden yardım almadan karşılamak. (BMİBH)
- ket çal-:** Engel olmak. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- ket vur-:** Engel olmak. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- kılıç çek-:** İskambil kâğıdı ile oynanan bir çeşit oyun. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- kırkından sonra teneşir paklar:** Yaşına yakışan hareketleri yapmayanlar için söylenen söz. (KKVE)
- kırmızı gevrek:** Kırmızı ile siyah arası şaraplık üzüm. (KrkİS/DeS Oklalı, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- kısmet çık-:** Evlenmek için talibinin çıkması. (BMİBH ; KrkMİ)
- kısmeti açıl-:** Kısmeti açılmak, bahtı açılmak. (BMİBH)
- kıtlık çek-:** Zorluk çekmek, yokluk çekmek. (BMİBH)
- kızıl baş:** Kızılbaş. Alevi. (KOF)
- kızını elle günle ver-:** Kızını elle günle, eşle dostla vermek. (KKVE)
- kim kime:** Kimsenin birbirinden haberi olmaması durumu. (BMİBH)
- kirişi kır-:** Bir yerden hızla uzaklaşmak, ayrılmak, kaçmak. (KKVE)
- kocaya gitmek:** Kız, kadın evlenmek. (KrkMİ)
- konu komşu:** Konu komşu. (KOF ; BMİBH ; VYAÖ)
- konu konşu:** Konu komşu. (KOF)
- kulağikesik:** İşini bilen, politikacı, geçmişte çok şey yaşamış olan. (DS Çavuşköy , Babaeski ,Krk. ; Krk Merkez)
- kulak asma-:** Dinlememek. (KOF ; BMİBH)
- kulak ur-:** Dinlemek, konuşulanlara kulak vermek, dikkatle dinlemek. :KrkİS
- kulayı çınna-:** Kulağı çınlamak, kendisinden bahsedilmek. (KOF)
- kulun at-:** At, eşek vb. hayvanlar yavru düşürmek. (KrkİS/DeS:Çavuşköy *Babaeski –KrkİS/DeS)
- kuma et-:** Çocuk dilinde koşmak. (KrkİS/DeS, * LburgazKrkİS/DeS)
- kurk ol-:** Tavuk kuluçka olmak. (KrkİS/DeS, * LburgazKrkİS/DeS)
- kuşotu:** Buğdaygillerden küçük taneli bir bitki, kuşyemi. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- laf peşravı:** Ağzı iyi laf yapan. (KrkİS)
- māna bul-:** Kusur bulmak. (KOF)
- mānā vereme-:** Kendince bir yargıya varamamak. (KrkMİ)

- māni at-/çār-:** Mani söylemek, çağırmaq. (KOF)
- mātem tut-:** Yas tutmaq. (KOF)
- meydana çık-:** Görünmek, belli olmak, ortaya çıkmak. (KOF)
- mest ol-:** Beğenmek, kendinden geçmek. (KOF)
- mum yak-:** Türbe, mezar, tekke vb. yerlerde mum yakma adeti. (KOF)
- murādına er-:** Çok istediği şeye kavuşmak. (KrkMİ)
- nal çak-:** Nallamak. (Krk2000 ; KKVE)
- nazlıkara:**Gözbebeği. (DS Karahıdır -Krk.)
- nur içinde yatsın:**Nur içinde yatsın. (KOF ; BMİBH ; KrkMİ)
- nur yā-:** Nur yağmak, ııldamak, parıldamak. (KOF)
- odunboku:** Kendini toplumdan soyutlamış, içe kapanık, konuşmayı sevmeyen insanlara takılan lakab. (KrkİS)
- oruç tut-:** Aç kalmak. (KOF ; KrkMİ)
- osuruktan nem kap-:** Küçük bir şeyden, durumdan bile etkilenmek, tepki vermek. (KKVE)
- oş bulduk:** ‘hoş geldiniz’ ya da ‘safa geldiniz’ sözüne verilen karşılık. (KrkMİ)
- oş geldin:** Hoş geldin. Bir yerde bulunanın oraya yeni geleni karşılarken söylediği nezaket sözü. (KrkMİ)
- oş tut-:** Hoş tutmak, memnun etmek. (KOF)
- ödü çatla-:**Çok korkmak. (*Lburgaz –KrkİS/DeS)
- ödü kop-:** Çok korkmak. (KOF ; VYAÖ)
- ödü patla-:** Çok korkmak. (KDD –Lburgaz)
- öküz altında buzağı ara-:** Bazı bahaneler uydurarak suç veya suçlu bulma çabası içinde olmak. (KKVE)
- önayak/ önayak ol-:**Kılavuz, önder/ liderlik yapmak, önderlik yapmak. (DS Kavaklı -Ed.; Lüleburgaz –Krk ; KDD Krk Merkez)
- önleme git-:** Yapılmakta olan işten sürekli olarak çok para çekmek. (KrkİS/DeS, *Vize –DS)
- öteberi:** Ufak tefek yiyecek veya başka eşya. (KDD –Lburgaz ; AKVİZ)
- öteden beriden:** Şuradan buradan, geçmişten bugüne. (BMİBH)
- öteye beriye:** Öteye beriye, şuraya buraya. (BMİBH)
- ötten beri:** Öteden beriden. (KDD –Lburgaz)
- pat küt:** Pat küt taklidi ses. (KOF)
- pestil et-:** Yormak, pestilini çıkarmak, iyice ezmek. (BMİBH)
- pora yap-:** Üst üste koymak yığmak. (KrkMİ)
- pot kır-:** Farkında olmadan karşındakileri kıracak söz söylemek. (KDD Krk Merkez)
- ramazan tut-:**Oruç tutmak. (KrkMİ)
- rāmete kal-:** Ölmek. (BMİBH)

- rāta düş-:** Rahata ermek. (*KrkMİ*)
rayata er-: Rahata ermek, rahatlamak. (*KOF*)
resim çık-: Fotoğraf çekirmek. (*KDD –Lburgaz*)
saçını süpürge yap-: Başkaları için özveri ile çalışmak. (*KKVE*)
sahip çık-: Sahiplenmek, sahip çıkmak. (*KOF*)
sālık olsun: Sağlık olsun, üzülmeye anlamında kullanılan söz. (*BMİBH*)
sap çık-: Sahip çıkmak. İlgilenip korumak. (*KrkMİ*)
satıp savur-: Malını mülkünü satıp savurmak, harcamak. (*KOF*)
sefā gel-: Sefa gelmek, hoş gelmek. (*KOF*)
sefa sür-: Sefa sürmek, rahat ve gösterişli bir yaşam sürmek. (*KOF*)
selam ver-: Selamlamak, selam vermek. (*BMİBH*)
sert canlı ol-: Dayanıklı olmak, metanetli olmak. (*KKVE*)
ses et-: Konuşmak. (*BKŞÇ*)
sıkıntı çek-: Sıkıntı çekmek. (*KOF ; BMİBH*)
sopa yi-: Dayak yemek, dövülmek. (*KOF*)
sözgelimi:Sözüm ona, söz gelişi. (*DS Lüleburgaz -Krk.*)
söz kesen:Evlenme sözü kesen kız ve erkek evinin birbirine gönderdikleri armağan. (*DS Lüleburgaz -Krk.*)
sözkesti:Nişandan önce yapılan küçük toplantı: Yarın Osman'la Ayşe'nin söz kestisi varmış. (*DS Lüleburgaz -Krk.*)
söz ver-: Söz vermek. (*KOF*)
su dökmek: Tuvalete gitmek. (*KOF*)
suratsız şey: Somurtkan, asık yüzlü, huysuz. (*KKVE*)
şeker gibi insan: Şeker gibi insan, huyumlu, cana yakın, güzel ve sevimli. (*KKVE*)
şeytanarabası: Bisiklet. (**Lburgaz –KrkİS/DeS*)
şirk ol-: Sırılsıklam olmak. (*KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS*)
şimşirik ur-:Yıldırım çarpmak. (*KrkİS*)
şu bu: Birtakım insanlar, nesnelere. (*BMİBH ; BKŞÇ ; KOF ; KDD –Lburgaz ; VYAÖ ; KrkMİ*)
takatı kalma-: Gücü tükenmek, gücü bitmek. (*KOF*)
tam takır kuru bakır: İçi boş, bomboş. (*KOF*)
tapşın çal-: 1.Candan el çırpma, alkışlamak ya da bir müziğe tempo tutmak. (*KrkİS/DeS*)2. Bebekleri eğlendirmek için el çırpma. (*Ceylân *Lburgaz –KrkİS/DeS ; KDD.*)
tarak at-: Bir desteyi karıştırmak, karmak. (*KrkİS*)
tava gel-: Kanmak,yola gelmek, yumuşamak. (*KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS*)
tavukkarası:Karanlıkta görememe hastalığı. (*DS Lüleburgaz -Krk.*)
tay tay dur-: Yeni yürümeye başlayan çocukların ayakta durması. (*KrkİS*)

- tek başına:** Tek başına, kendi kendine. (*KOF ; VYAÖ*)
- tekeden süt çıkar-:** Gerçekleşmesi çok zor olan bir işi başarmak, gerçekleştirmek, yerine getirmek. (*KKVE*)
- tekeye gel-:** Keçileri çiftleştirmek istemek. (*KrkİS/DeS, *Lburgaz – KrkİS/DeS*)
- teslim bayrā çek-:** Yenilgiyi kabul ettiğini açıkça belirtmek. (*KrkMİ*)
- toprā ver-:** Gömmek. (*KOF*)
- tun tun dağıl-:** Aile bireylerinin ya da yakın arkadaşların birbirlerinden ayrı kalması, ayrı ayrı yerlere gitmesi, birbirinden uzakta olması. (*KrkİS*)
- türkü çar-/çir-:** Türkü söylemek. (*PINGD*)
- türkü yandır-:** Türkü söylemek. (*KOF*)
- ufak tefek:**Ufak tefek. (*KOF ; PINGD*)
- uğruna dur-:** Bir şeyin ardına gizlenmek. (*KrkİS/DeS, *Lburgaz – KrkİS/DeS*)
- umudunu kes-:** Umudunu kesmek. (*KOF*)
- ūru açık olsun:** Uğuru açık olsun, Bahtı açık olsun. (*KOF*)
- ut altında kal-:** Minnet duymak, iyiliğin karşılığını yapamamak. (*KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS*)
- uyku semesi:** Uyku sersemi, uyku sersemliği. (*KrkİS/DeS, *Lburgaz – KrkİS/DeS*)
- uyku tutma-:** Uyuyamamak. (*KrkMİ*)
- uz gelmek:**Denk gelmek. (*DS Lüleburgaz -Krk.*)
- ürei kaldırma-:**Dayanamamak, üzülmek. (*KDD Krk Merkez*)
- üstüne titre-:** Üstüne titremek. (*KDD –Lburgaz*)
- var delisi ol-:**Zenginliğiyle övünmek. (*Krk2000 ; KKVE*)
- verinkār ol-:** Kendisinden bir şey istendiğinde vermeye hevesli olmak, verici olmak, vermeye istekli olmak. (*KrkMİ*)
- vuran tutan belli olma-:** Kargaşayı dile getirir. (*KPİFD*)
- yağmurkuşağı:**Gökkuşağı. (*DS Lüleburgaz –Krk.*)
- yakasız gömlek:**Kefen. (*DS Lüleburgaz -Krk.*)
- yakasız göynek:** Kefen. (**Lburgaz –KrkİS/DeS*)
- yalama ol-:** Vida tutmamak, ayar tutmamak. (**Lburgaz –KrkİS/DeS ; KDD Krk*)
- yāma et/yap-:** Yağmalamak. (*KOF ; BMİBH*)
- yamık yumuk:** Yamuk, yamuk yumuk. (*KOF*)
- yanlayak başı kabak:** Yalınayak, başı kabak. Ayağında ve başında giyecek bir şeyi olmayan, üstü başı perişan hâlde olan. (*PINGD*)
- yanpiri yanpiri git-:** Yan yan veya daireler çizerek gitmek, yengeç gibi yürümek. (*KDD –Demirköy, Krk Merkez*)
- yarenliketmek:**Şaka yapmak. (*DS Lüleburgaz –Krk.*)

- yarennik et-:** Şaka yapmak, arkadaşlık yapmak. (*Lburgaz –KrkİS/DeS)
- yarım yamalak:** Eksik, özensiz, düzensiz yapılan bir iş için kullanılır. (*Lburgaz –KrkİS/DeS)
- yarım yantalak:** Eksik, özensiz, düzensiz yapılan bir iş için kullanılır. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- yas tut-:** Yas tutmak, üzüntü duymak. (BMİBH)
- yaş yere basma-:** Tuzağa düşmemek, uyanık olmak, yanlış iş yapmamak, tehlikeli işe bile girmemek. (Krk2000 ; KKVE)
- yazıklar olsun:** Yazıklar olsun. (KOF)
- yelkenler suda:** Yumuşamak, yelkenleri suya indirmek, kızgınlığının geçmesi. (KOF)
- yeme de yanında yat:** Çok beğenmek. (KDD Lburgaz)
- yeniyaka:** Yeni ev kuran. (DS Lüleburgaz -Krk.)
- yer pek gök yüksek:** Umursamazlığı dile getirir. (KPIFD)
- yersarsıntısı:** Deprem. (DS Lüleburgaz -Krk.)
- yokluk çek-:** Yoksulluk çekmek. (KOF ; PINGD)
- yolakoyul-:** Yola çıkmak, hareket etmek. (BMİBH)
- yolsuz kal-:** Parasız veya işsiz kalmak. (KDD)
- yolsuz ol- :** Parasız veya işsiz olmak. (KDD)
- yolu düş-:** O yer, yolu üzerinde bulunmak. (KrkMI)
- yol ver-:** İşten çıkarmak, yanından uzaklaştırmak. (*Lburgaz –KrkİS/DeS)
- yongayla kaşın-:** Yoksulluk, hayatını sıkıntı içinde sürdürmeye çalışmak. (KPIFD)
- yuvarlak geç-:** Tahıl ezmek. (KrkİS)
- yüreği ağzına gel-:** Çok korkmak. (KKVE)
- yüreğinden kayalar kalk-:** Rahatlamak, feraha çıkmak. (KPIFD)
- yüre serinne-:** üzüntüsü hafiflemek. (KrkMI)
- yüz ekşitmek:** Surat asmak, hoşlanmadığını belli etmek. (DS Lüleburgaz Krk.)
- yüz eşkit-:** Surat asmak, hoşlanmadığını belli etmek. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- yüzü kızar-:** Utanmak. (KOF)
- zâr ziyan ol-:** Zarar ziyan görmek. (KOF)
- zıvanadan çık-:** Çok kızmak, öfkelenmek, sinirlenmek. (KDD Krk Merkez)
- zor et-:** 1. Direnmek. (KrkİS/DeS) 2. Saldırmak. (KrkİS/DeS, *Lburgaz –KrkİS/DeS)
- zor gelmek:** Bir işi yapmak zor gelmek, zorlanmak. (KOF)
- zongul zongul titire-:** Tirtir titirmek. (KOF)

Transkripsiyon İşaretleri:**ā:**uzun a**ē:**uzun e**ī:** uzun ı**î:**uzun i**ō:**uzun o**S:**s ile z arası**ū:**uzun u**ü:**uzun ü

✓ :ulama

KISALTMALAR**Ar.:**Arapça**Fa.:**Farsça**İt.:**İtalyanca**Krk:**Kırklareli**KDD:** Kendi Derlediğimiz Deyimler**T.:**Türkçe**Lburgaz:**Lüleburgaz**KAYNAKÇA VE ESER KISALTMALARI**

Aksoy, Ömer Asım, *Atasözleri ve Deyimler Sözlüğü 1-2*, İnkılâp Kitabevi, İstanbul, 1991.

Atıcı, Dilek, *Kofçaz Ağzı (İnceleme-Metinler-Sözlük)*, Sosyal Bilimler Enst., Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2016. **(KOF)**

Demiray, Gizem, “*Kırklareli Pınarhisar Merkez İlçesi Ve Köyleri Ağız İncelemesi*”, Trakya Üniversitesi, Sos. Bil. Enst., Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2008. **(PINGD)**

Elçin, Şükrü, *Halk Edebiyatına Giriş*, Akçağ Yayınları, Ankara, 1993.

Güleç, Hamdi, *Türk Halk Edebiyatı*, Kriter Yayınları, İstanbul, 2011.

Hünerli, Bülent, Babaeski Merkez İlçe “*Kırklareli Babaeski Merkez İlçesi ve Köyleri Ağız İncelemesi*”, Trakya Üniversitesi, Sos. Bil. Enst., Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Türk Dili Bilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 2006. **(BMİBH)**

İşıktekin, Elif, “*Kırklareli Vize İlçesi Akıncılar Köyü Ağzının Ses Özelliklerinin İncelenmesi*”, Trakya Üniversitesi, Fen-Edeb. Fakültesi, Türk Dili ve Edebiyatı Böl., Bitirme Ödevi, Edirne, 2016. **(AKVİZ)**

Kaçalın, Mustafa (Yay. Haz.), *Bölge Ağızlarında Atasözleri ve Deyimler*, TDK Yayınları, Ankara, 2016.

- Karaağaç, Günay, *Türkçenin Söz Dizimi*, Kesit Yayınları, İstanbul, 2011
- Kırıkçı, Özlem, *Babaeski Köyleri Ağız Çalışması*, Trakya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edeb. Böl. Bitirme Ödevi, Edirne. **(BKŞÇ)**
- Kırklareli 2000, Kırklareli Valiliği. **(Krk2000)**
- Mandalı, Mustafa, *Kırklareli İli Pınarhisar İlçesi Folklorundan Derlemeler*, Trakya Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Türk Dili ve Edeb. Böl. Bitirme Tezi, 1995. **(KPIFD)**
- Muslu, Coşkun, “Vize Yöresinin Ağız Özellikleri”. Trakya Üniversitesi, Fen-Edeb. Fakültesi, Bitirme Tezi, 2007. **(VYAÖ)**
- Özkaya, Hakkı, *Kırklareli İli Ağızları Söz Varlığı*, Trakya Üniversitesi, Sos. Bil. Enst., Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 1990. **(KrkİS ; KrkİS/DeS)**
- Şanlı, Cevdet, *Kırklareli İli Merkez İlçe Köyleri Ağızları*, Trakya Üniversitesi, Sos. Bil. Enst., Türk Dili ve Edebiyatı ABD, Türk Dili Bilim Dalı, Yüksek Lisans Tezi, Edirne, 1990. **(KrkMİ)**
- Türkçe Sözlük I*, TDK Yayınları, Ankara, 1998.
- www.kirklarelienvanteri.gov.tr **(KKVE)**

